

Handläggare: Leif Styfberg
Telefon: 508 25 702

Till
Socialtjänst- och
arbetsmarknadsnämnden

Fördelning av kvalitetshöjande medel inom ramen för försöksverksamhet med sfi-bonus

Förslag till beslut

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att tilldelade medel (13 mnkr) för kvalitetshöjande åtgärder inom ramen för försöksverksamheten med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandare (sfi-bonus) används i enlighet med detta tjänsteutlåtande

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Helene Bengtson
Avdelningschef

Sammanfattning

Den 1 oktober startade en försöksverksamhet på ett år med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare (sfi), så kallad sfi-bonus. Försöksverksamheten syftar till att pröva i vilken utsträckning ekonomiska incitament för deltagare i sfi kan bidra till att de snabbare lär sig svenska och därmed förbättrar sina möjligheter att få ett arbete.

Inom ramen för försöksverksamheten har staden tilldelats statliga medel om 13 miljoner kronor för kvalitetshöjande insatser inom sfi. Medlen kan användas t o m 31 december 2010. Förvaltningen föreslår att medlen används för insatser som kan

ge en bestående effekt på sfi-undervisningens kvalitet, bland annat kompetensutveckling för lärare, utveckling av arbetslivsinriktade insatser inom sfi i samverkan med arbetsgivare, utveckling av insatser för studerande med särskilda behov och implementering av nyutvecklade tekniska och pedagogiska hjälpmedel.

Bakgrund

Stockholm är en av tretton kommuner som ingår i försöksverksamheten med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare, så kallad sfi-bonus. Försöksverksamheten syftar till att pröva i vilken utsträckning ekonomiska incitament för deltagare i sfi kan bidra till att de snabbare lär sig svenska och därmed förbättrar sina möjligheter att få ett arbete. I försöket ingår också femton jämförelsekommuner.

För att kunna jämföra effekterna på resultaten i sfi till följd av sfi-bonusen får såväl försökskommunerna som jämförelsekommunerna ett särskilt statligt bidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom sfi. Dessa medel ska användas före den 31 december 2010.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom enheten SFI Stockholm, arbetsmarknadsavdelningen.

Ärendet

Sfi

Svenskundervisning för invandrare (sfi) är en viktig del av Stockholm stads introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare och flyktingar. Språket är en förutsättning för att den nyanlände skall kunna komma ut i praktik och/eller arbete, kunna gå vidare till en yrkesutbildning eller fortsatta studier och kunna delta i samhällslivet. Sfi vänder sig även till invandrare som varit i landet en längre tid men av olika skäl saknar grundläggande kunskaper i svenska språket.

Sfi består av tre olika studievägar, studieväg 1, studieväg 2 och studieväg 3, som riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studieväg 1 utgörs av kurserna A och B, studieväg 2 av kurserna B och C och studieväg 3 av kurserna C och D. Studieväg 1 vänder sig i första hand till personer med mycket kort studiebakgrund och studieväg 3 till dem som är vana att studera.

Utformningen av sfi-bonus

Sfi-bonusen regleras enligt lagen (2009:27) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare och Förordning (2009:728) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare.

Försökskommunerna ska lämna sfi-bonus till nyanlända invandrare som för första gången folkbokfördes i en kommun under tiden den 1 juli 2009 – 30 juni 2010 och som uppfyller följande kriterier:

- har fyllt 28 men inte 65 år
- har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1, 2, 3, 3.1, 4 eller 6 § utlänningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser, vilket betyder att de är flyktingar eller har uppehållstillstånd som anknytning
- har nått betyget Godkänt i sfi kurs B på studieväg 1, kurs C på studieväg 2 eller kurs D på studieväg 3 inom tolv månader efter kursstart, dock senast femton månader från den dagen personen för första gången folkbokfördes i en kommun.

Sfi-bonus lämnas med

- en halv bonus, 6 000 kronor, för personer som uppnått minst betyget Godkänt på kurs B i sfi på studieväg 1
- två tredjedelsbonus, 8 000 kronor, för personer som uppnått minst betyget Godkänt på kurs C i sfi på studieväg 2
- en hel bonus eller 12 000 kronor för personer som uppnått minst betyget Godkänt på kurs D i sfi på studieväg 3

En studerande kan högst få en hel bonus, d v s att om en studerande först får bonus på en lägre nivå och även uppnår betyg på nästa nivå, utbetalas enbart mellanskillnaden.

Sfi-bonusen är skattepliktig men ska inte beaktas vid beräkningen av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller introduktionsersättning enligt lagen (1992:1968) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlännings.

Skolverket har i uppdrag att stödja försökskommunerna med information om försöksverksamheten, att stödja kommunernas utbetalningar av sfi-bonus samt ersätta kommunerna för utbetalda bonusbelopp och för administration. Skolverket har inrättat en informationsdatabas för att förhindra att bonus utbetalas felaktigt och för att underlätta kommunernas handläggning av bonusärenden. I databasen ska försökskommunerna registrera alla beviljade utbetalningar av sfi-bonus.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) har fått i uppdrag att utvärdera försöksverksamheten.

Försökskommunerna ska informera studerande inom sfi som berörs av försöket om möjligheten att ansöka om sfi-bonus efter avklarade studier. Kommunerna ska även ta emot ansökningar och besluta om utbetalningar av sfi-bonus. Beslut om sfi-bonus kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

SFI Stockholm har informerat samtliga utbildningsanordnare om sfi-bonusen och kommit överens med dem om hur informationsinsatserna till de studerande ska genomföras. Ett särskilt informationsmaterial till de sökande har tagits fram. Alla sökande får information om sfi-bonusen och SFI-centrum har särskilda drop-in-tider då studerande kan få information och hjälp.

Förvaltningen för en dialog med stadsledningskontoret och serviceförvaltningen kring rutinerna om den ekonomiska hanteringen och kontakt har tagits med stadsledningskontorets juridiska avdelning kring hanteringen av beslut och överklagande. Sfi-bonus kommer att utbetalas t o m den 30 september 2010.

Kommunerna som deltar i försöksverksamheten ersätts kvartalsvis i efterskott för utbetalda sfi-bonusar. För varje utbetald bonus ersätts även kommunerna med 900 kronor för administrativa kostnader i samband med handläggning av sfi-bonusen. Förvaltningen har i dagsläget svårt att uppskatta hur många studerande som kommer att ansöka om sfi-bonus och hur många av dem som uppfyller kriterierna för att beviljas bonus. Förvaltningen beräknar dock att den administrativa ersättningen kommer att motsvara förvaltningens ökade kostnader för administration och handläggning av sfi-bonusansökningar, samt utbetalning via serviceförvaltningen.

Medel för kvalitetshöjande åtgärder

Inom ramen för försöksverksamheten med sfi-bonus har Stockholms stad tilldelats 13 mnkr för kvalitetshöjande åtgärder. Medlen ska användas under perioden 1 oktober 2009 – 31 december 2010 för kvalitetshöjande insatser inom sfi. Kommunen bestämmer själv hur det riktade bidraget ska användas, t ex till kompetensutveckling av sfi-lärarna, sfi i kombination med praktik, bättre nivågruppering och yrkesinriktad sfi.

Staden ska senast den 31 december 2010 återredovisa till skolverket hur medlen har använts.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens bedömning är att det är viktigt att satsa de kvalitetshöjande medlen på sådana insatser som leder till utveckling och nytänkande men som också har en bestående effekt. Därför föreslår förvaltningen att medlen ska användas till ett antal insatser enligt nedanstående beskrivning.

Under samtliga poster som inte riktar sig till all personal föreslår förvaltningen att medlen eller antalet platser fördelas i proportion till den volym

utbildningsanordnarna har under 2009. För det lokala utvecklingsarbetet ska respektive enhet ta fram en utvecklingsplan med beskrivning av planerade kvalitetshöjande åtgärder samt kostnader för respektive nedanstående utvecklingsområde. Medel fördelas till respektive skola efter att förvaltningen godkänt utvecklingsplanen.

Uppdragsutbildning för sfi-lärare vid Stockholms universitet

Stockholms universitet har i oktober 2009 beslutat att starta Sveriges första lärarutbildning riktad till lärare i svenska som andraspråk för vuxna. Förvaltningen föreslår att 400 tkr av medlen för kvalitetshöjande åtgärder avsätts för kompetensutveckling för 60 sfi-lärare inom ramen för detta program genom uppdragsutbildningar. Utbildningarna är specialdesignade kurser om vardera 7,5 högskolepoäng. Den ena kursen vänder sig till lärare som arbetar med analfabeter och mycket kortutbildade och startar i mars 2010. Den andra kursen har fokus på arbetsplatskommunikation och startar i augusti 2010.

För att möjliggöra att lärarna kan disponera en arbetsdag per vecka för studier under de 20 veckor som utbildningen pågår, föreslår förvaltningen att utbildningsanordnarna kompenseras med 2,5 mnkr.

Utvecklingsseminarier

350 tkr föreslås avsättas till åtta endagsseminarier riktade till samtliga lärare inom sfi kring arbetet med konkretisering av kurplanens mål, betygskriterier och bedömning av måluppfyllelse. En anledning till de förbättrade resultaten på sfi under 2009 är att ett stort arbete lagts ner på detta område och det finns en stor efterfrågan på mer kunskap inom området och möjlighet till dialog mellan skolorna.

Pedagogiska satsningar

4 mnkr kronor föreslås avsättas till skolorna/utbildningsanordnarna för pedagogiska satsningar för att höja kvaliteten genom att till exempel erbjuda fler specialdesignade delkurser, arbetsplatsförlagd sfi, extra stöd till studerande som med särskilda behov, pröva arbetsformer som kräver en större lärar-/personalresurs.

Arbetslivsinriktade insatser

1,5 mnkr föreslås avsättas till olika insatser med en tydlig arbetslivsinriktning och möjligheter för de studerande att få kontakt med arbetslivet under tiden på sfi. Ett exempel på en sådan insats är sfi i kombination med arbetspraktik som ett sätt för den studerande att närma sig arbetslivet och praktisera språket. Erfarenheten är den att praktik för sfi-studerande inte får avsedd effekt, dels på grund av att det ofta saknas tid på arbetsplatserna för att handleda och prata med praktikanterna,

dels för att skolorna inte har resurser att följa upp praktiken. Därför föreslås att förvaltningen avsätter dessa medel för lösningar som höjer kvaliteten på sfi:s arbetslivsinriktade insatser. Exempel på sådana åtgärder kan vara ersättning till handledare på arbetsplatserna, handledarutbildningar och resurser för regelbunden uppföljning på praktikplatserna.

Pedagogiska hjälpmedel

1 mnkr föreslås avsättas för att utbildningsanordnarna ska kunna göra inköp av hjälpmedel och licenser av olika slag. Det pågår en kontinuerlig utveckling på det tekniska och pedagogiska området, nya hjälpmedel och nya it-applikationer utvecklas fortlöpande.

Endagsseminarium och workshops för alla pedagogisk personal.

Som en uppstart och kraftsamling i kvalitetssatsningen föreslår förvaltningen att ett endagsseminarium med relevanta föreläsningar från aktuell forskning och mindre workshops genomförs för all pedagogisk personal inom SFI Stockholm, cirka 250 personer. Seminariet planeras att genomföras på Stockholms universitet den 14 januari 2010. Kostnaden för seminariet beräknar förvaltningen till 1000 kr per person varför förvaltningen föreslår att 250 tkr avsätts för detta ändamål.

Kompletterande kvalitetshöjande åtgärder

I ovanstående förslag är 3 050 000 kr av de totala medlen inte fördelade. Förvaltningen avser att återkomma till nämnden med förslag på hur dessa medel ska fördelas utifrån utvecklingsområden som identifieras under det utvecklingsarbete som kvalitetssatsningen innebär.

Förvaltningen avser även att löpande informera nämnden om genomförda och planerade aktiviteter enligt ovanstående inriktningar i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse 2010.